

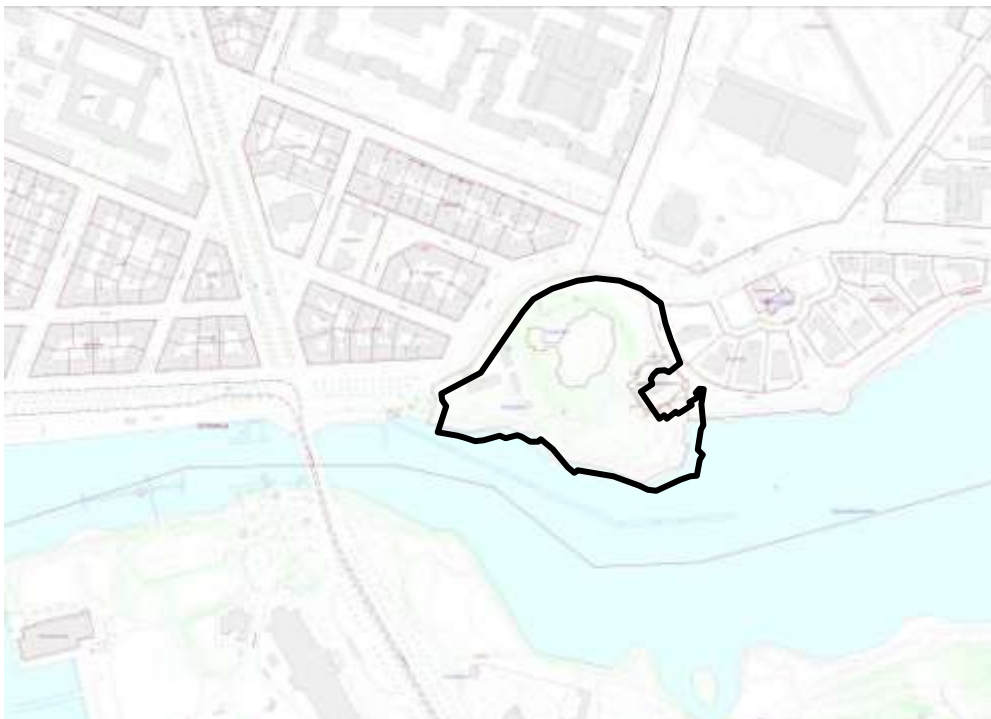
Detaljplan för
Nobelparken mm
(Östermalm 1:20 mm)
inom stadsdelen Östermalm
i Stockholm
Dp 2008-06480-54

PLANHANDLINGAR

Planhandlingarna utgörs av plankarta med bestämmelser, denna planbeskrivning med miljökonsekvenser, genomförandebeskrivning och ”Utformningsprogram Murar, pollare, staket (mars 2009).

PLANENS SYFTE

Detaljplanens syfte är att ge möjlighet att använda Gamla skogsinstitutet som ambassadkansli eller kontor samt att ta bort den gällande planens byggrätt i Nobelparken. Byggnaderna och området kring dessa ges kulturskydd. Avsikten är att en fastighet kan bildas för den gamla kulturmiljön. Platsen ligger i direkt anslutning till publika stråk och parkområden. Det är viktigt att åtkomsten av närområdet, intrycket av byggnaderna och den känsliga miljön i möjligaste mån lämnas oförändrade. ”Utformningsprogram Murar, pollare och staket i Nobelparken” (mars 2009) ska följas vid anläggningsarbeten. Träd får inte fällas.

Planområde, fastighet Östermalm 1:20.

PLANDATA

Planområdet omfattar ca 0,4 ha. Markägare är staten genom Statens fastighetsverk (parkmark) och staden (gatumark).

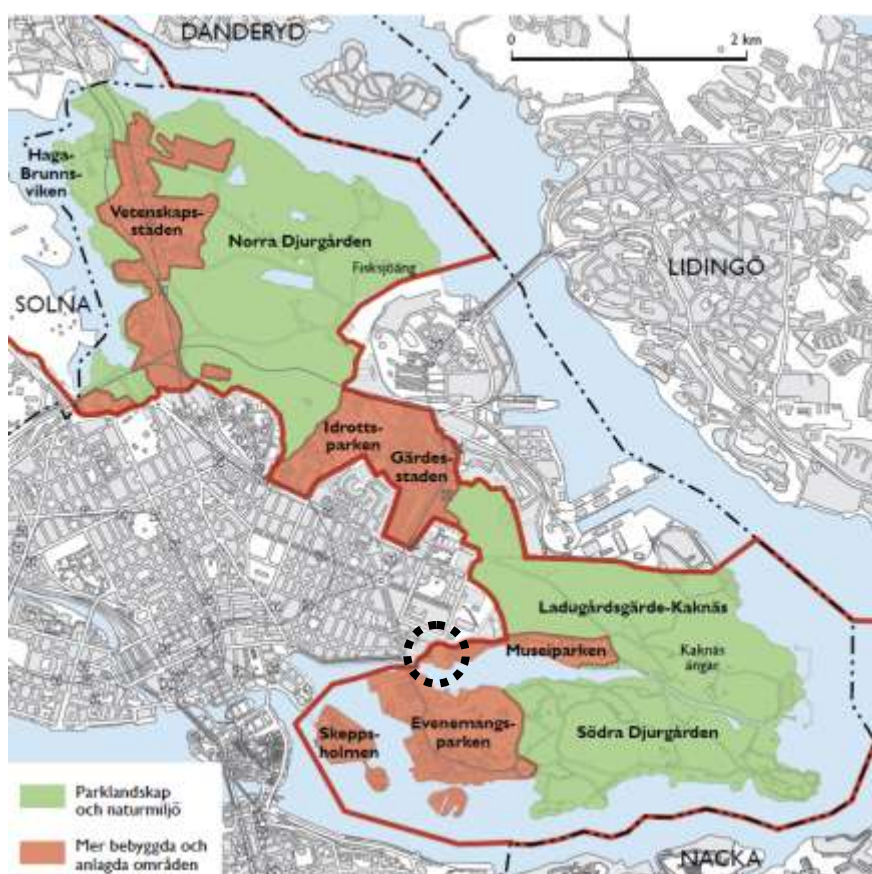
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

I Stockholm översiktsplan, ÖP 99, anges att området utgör speciellt bevarandeområde som har betydelse för Stockholms grönstruktur. Planområdet ingår i Nationalstadsparken som utgör riksintresse enligt 4 kap miljöbalken. Det historiska landskapets kulturvärden är skyddade enligt hushållningsbestämmelserna. Planförslaget är förenligt med översiktsplanen.

Översiktsplan för Kungliga nationalstadsparken, Stockholmsdelen

En fördjupad översiktsplan har tagits fram för Kungliga nationalstadsparken av stadsbyggnadskontoret och godkänts av stadsbyggnadsnämnden. Antagandebeslut i kommunfullmäktige förväntas under våren 2009. Som förutsattes i förarbetena identifierar den fördjupade översiktsplanen två slags områdeskaraktärer; parklandskap och naturmiljöer samt mer bebyggda och anlagda områden. Syftet har bland annat varit att klargöra vad som är ianspråktagen mark och vilken mark som är oexploaterad, där intrång ej får ske.

Kungliga nationalstadsparkens uppdelning i parklandskap och naturmiljöer (grönt) samt mer bebyggda och anlagda områden (rött). Nobelparken ligger inom det område som kallas Museiparken, ett ianspråktaget område.

Mer bebyggda och anlagda områden

Som mer bebyggda och anlagda områden anger översiktsplanen sex områden, bland annat Museiparken där Nobelparken, Östermalm 1:20, ingår. Dessa bebyggda och anlagda områden avses utgöra sådana zoner inom nationalstadsparken som kan förändras och kompletteras med ny bebyggelse och anläggningar

under förutsättning att åtgärder inte medför skada på det historiska landskapets natur- och kulturvärden.

Östermalm 1:20 inom den bebyggda och anlagda delen Museiparken, Kungliga Nationalstadsparken.

Planområdet ligger inom den bebyggda och anlagda del som kallas Museiparken. Det innebär att anläggningar kan komma till, förutsatt att åtgärder inte medför skada på det historiska landskapets natur- och kulturvärden. Planförslaget är förenligt med översiktsplan för Kungliga nationalstadsparken.

Gällande plan

Gällande stadsplan O-217 är fastställd 1911. Planområdet omfattar hela den del av Nobelparken, för vilken detaljplan O-217 gäller. Området innefattar dels Gamla skogsinstitutets byggnader, dels en kvarvarande byggrätt på berget för en större byggnad. Enligt gällande detaljplan utgör hela området, utom byggrätten på berget, allmän platsmark, vilket innebär att Gamla skogsinstitutets byggnader saknar byggrätt.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Befintliga förhållanden

Planområdet utgörs av fastigheten Östermalm 1:20, även kallad Nobelparken, och några mindre fastigheter, Östermalm 1:21 och 1:23, som ligger på östra sidan invid fastigheten Legationssekreteraren samt gatumark, en mindre del av Östermalm 3:61, i västra delen vid strandpromenaden. Området består av en stor bergknalle bevuxen med stora ädellövträd. På den mer tillgängliga delen ligger Gamla skogsinstitutets byggnader med adress Strandvägen 58. I söder gränsar planområdet till ett vattenområde, Djurgårdsbrunnsviken, i väster till Strandvägen med bostäder på andra sidan och i norr till Dag Hammarskiölds väg med Berwaldhallen på andra sidan och i öster till Nobelgatan. Vid Nobelgatan ligger också fastigheten Legationssekreteraren som inte ingår i planområdet. På andra sidan Nobelgatan börjar Diplomatstaden med sina stora diplomatvillor av vilka många används som ambassader.

Gamla skogsinstitutet och en av dess förradsbyggnaderr.

Bebyggelse

Gamla skogsinstitutet med dess f.d. förrådsbyggnader är statligt byggnadsminne. Gamla skogsinstitutets huvudbyggnad var ursprungligen ett hovjägmästarboställe från 1647. 1733 uppfördes en ny huvudbyggnad i putsat tegel. Denna byggdes om och till 1856-58 efter ritningar av arkitekten Johan Adolf Hawerman. Nu byggdes också en tvätt- och bryggstuga i sten och en skjutpaviljong i trä. En ytterligare tillbyggnad genomfördes 1893 då östra flygeln förlängdes med lärosalar. Exteriören på huvudbyggnaden är i huvudsak intakt och visar en borgliknande, ljusputsad fasad med ett markant hörntorn. En kompletterande träbyggnad med två salar byggdes 1905. Mellan 1935 och 2006 användes byggnaderna av Livrustkammaren och står sedan dess tomma.

Vårdprogram för Gamla skogsinstitutet

Planområdet utgör en värdefull miljö enligt 3 kap 12§ PBL, vilket innebär att särskilt värdefulla byggnader från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, inte får förvanskas. I det vårdprogram som Statens fastighetsverk har upprättat för Gamla skogsinstitutet beskrivs att målsättningen med förvaltningen av fastigheten är att bevara, åtgärda och utveckla de berörda byggnaderna samt den närmast omgivande parkmarken med hänsyn till bland annat det kulturhistoriska värdet och tillgängligheten.

Kulturhistoriska värden

I vårdprogrammet preciseras bebyggelsens kulturhistoriska värden. Värdebeskrivningen kan sammanfattas i följande punkter:

- Gamla Skogsinstitutet är en säregen miljö som utgör ett värdefullt inslag i stenstaden.
- Fastigheten är Nationalstadsparken yttersta utpost i stenstaden och en entré till Djurgården med gamla anor.
- Helhetsmiljön är ett dokument över den svenska skogsvårdsutbildningens pionjärhistoria och ett representativt exempel på en enkel institutionsmiljö från 1800-talet.
- Huvudbyggnaden har karaktärsdrag som minner om Djurgården som Kungl. jaktpark och dess exteriör visar på ett pedagogiskt vis en epok i 1800-talets arkitekturutveckling.

Markanvändning - bebyggelse

För befintliga byggnader föreslås markanvändning för kontor och ambassadkansli. Avsikten är att en fastighet kan bildas för den gamla kulturmiljön. Fortums nätstation ligger kvar. Inga ytterligare byggnader får uppföras.

*Situationsplan, del av planområdet.
Illustration: Nivå landskapsarkitektur*

Kulturskydd

Samtliga byggnader och angränsande grusade markytor, kullerstenar och ränn-dalar ges kulturskydd. Det är helhetsmiljön som ska bevaras. Byggnaderna får inte rivas eller förvanskas till sin exteriör. Vård och underhållsarbeten på byggnader och mark ska ske på traditionellt sätt och med ursprunglig teknik och ursprungliga material så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. För att tillförsäkra en ambassad skydd mot angrepp kan förstärkningar av dörrar och fönster komma att erfordras. Dessa åtgärder utförs på insida av yttervägg så att exteriören bibehålls.

*Situationsplan över planområdet.
Illustration: Nivå landskapsarkitektur*

Vegetation

Parken i den västra delen av planområdet består till största del av blandade lövträd, en stor del lönn men även ask, alm, björk och poppel, som står fritt i gräs. Ned mot strandkanten växer flera alträd. Alla i Sverige växande trädarter har en gång i tiden planterats i Nobelparken. Alla finns inte kvar men många av träden är gamla och ger parken karaktär med imponerande stamomfång och breda kronor. Utöver att Nobelparkens träd har ett värde genom sin storlek och variation i arter finns några individer som är särskilt skyddsvärda; en Nutkacypress som står på platån vid huvudbyggnadens sydöstra hörn, en stor uppvuxen svarttall vid den norra f.d. förrådsbyggnaden och en avenbok med mycket typisk stam i anslutning till den lilla platsbildningen invid strandpromenaden.

Strandpromenaden västerut.

Parkmiljö kring byggnaderna

Som del i hyresgäst Anpassning av Gamla skogsinstitutet i Nobelparken kommer skalskydd med två olika funktioner att uppföras som tillägg i parken under hyrestiden. Ett utformningsprogram för skalskydd och tillägg i Nobelparken (Nivå landskapsarkitekter mars 2009) har tagits fram som ska följas vid åtgärder i parken. Skyddsåtgärder och anläggningar ska utformas och anpassas till parkmiljön. Platsen ligger i direkt anslutning till publika stråk och parkområden. Det är därför viktigt att åtkomsten till närområdet, intrycket av byggnaderna och den känsliga miljön inte påverkas. Promenadvägar och gräsmattor får inte inskränkas så att den allmänna miljön störs.

Kring huvudbyggnad och gårdsplan kommer ett inre skydd i form av ett staket att uppföras. För att skapa en buffertzona och förhindra att bilar ska kunna köra in till byggnaden används murar, pollare och naturstenblock i en yttre linje längre från huset. Av säkerhetsskäl är lägsta höjd för skalskyddet 0,6 meter och det maximala fria måttet mellan objekt i denna linje är 1,40 meter. Detta yttre skalskydd ska dock inte minska möjligheten att använda parken innanför denna gräns fram till staketet. Meningen är också att en allmän upprustning ska genomföras i samband med att skalskydden uppförs. Bland annat tillförs fler sittplatser och belysningen, som helhet, ses över i syfte att parken inte ska upplevas mindre offentlig än i dagsläget.

Parkmarkens kvaliteter är viktiga och träden ska bevaras. Marklov för trädgårdning införs i planen. Med träd avses att stammen ska ha nått en grovlek på minst 10 cm i diameter 1,30 meter över mark. Generellt för anläggandet gäller att en träd- och markspecialist ska kontaktas och medverka vid schakter i befintliga trädrotzoner. Vid schaktning intill träd och buskar där rötter som är mindre än 3 cm i diameter påträffas, ska rotvänligt schakt i form av vakuumschakt och tryckluft användas. Arbetet ska utföras med erfaren personal. Vid mindre kvantiteter kan schaktningen utföras med handredskap typ spade eller grep. Vid förekomst av rötter större än 3 cm i diameter används konventionell grävt teknik typ grävmaskin. Mer utförliga föreskrifter återfinns i "Utformningsprogram Murar, pollare, staket" (mars 2009).

En trädinventering med en kvalitetsbedömning av parkens träd i det aktuella området kommer att genomföras innan en slutlig projektering av fundament och skalskydd görs. En av de största träden nära strandpromenaden är en

Illustration av mur och pollare sett från planområdets sydvästra del.

Illustration: Nivå landskapsarkitektur

poppel som vid okulär besiktning bedömts vara svampangripen och en pikusmätning, en typ av skiktröntgen, ska göras av denna.

*Strandpromenaden österut. Illustration av mur och pollare.
Illustration: Nivå landskapsarkitektur*

Strandpromenaden

Strandpromenaden längs Djurgårdsbrunnsviken, kallad "Hälsans stig", utgör ett viktigt promenadstråk. Strandpromenadens början vid Strandvägen klassas som en av Kungliga nationalstadsparkens entréer. Låga stenmurspartier av natursten föreslås i begränsade längder längs strandpromenaden samt norrut mot Strandvägen. Emellan murlängderna placeras pollare, höjd 0,7 meter, med 1,4 meter fritt emellan. Förslaget innebär att muren kan utnyttjas som sittplats och öppningar görs mellan murlängderna för att tillgängligheten till parken inte ska begränsas.

Murar

Sträckningen av murarna följer dels en tydlig platå i parkens västra del. Dels följer de strandpromenadens asfalterade väg. Översida mur, framförallt längs strandpromenaden, är tänkt som en lång sammanhållen sittyta. Uttrycket hos de nya murarna ska ansluta till den befintliga stödmur i granit som finns vid strandpromenaden i den sydöstra delen av Nobelparken.

Befintlig mur vid strandpromenaden.

Murpartierna kan utföras som kallmur/blockstensmur som den befintliga stödmuren eller som beklädnadsmur. Murpartierna ges en höjd av 60 cm. På parksidan mot muren kommer viss markutfyllnad att göras samt nysådd av gräs. Uppfyllnaden formas mjukt med stor anpassning till terrängens nivåer.

Gångväg över området, sett från strandpromenaden.

Gångväg över området

Passagen/gångvägen genom fastigheten är ett uppskattat gångstråk som bibehålls och säkerställs på plankartan. Upprustning av gångvägen genom området kommer att göras, bland annat av befintliga rännilar av kullersten. Vidare kommer materialbyte till granit att göras i trappan upp från Strandvägen. För gående och cyklande som väljer biluppfarten möter nedsänkbara pollare på ett avstånd till varandra av högst 1,4 meter. Dessa ska hindra obehörig biltrafik att köra upp till gårdsplanen.

Illustration av pollare och trappa, sett från Strandvägen.

Illustration: Nivå landskapsarkitektur

Naturstensblock

Stora naturstensblock får placeras bakom förrådsbyggnaderna i riktning mot kullens brant för att hindra fordon att komma fram till huvudbyggnaden öster ifrån. Mellan f.d. förrådsbyggnaderna i öster används större stenblock som inkörningsskydd i kombination med de befintliga träden.

*Illustrationsplan,
få men stora
ljusskägglor.
Illustration: Nivå
landskapsarkitektur*

Belysning

Målet med belysningsgestaltningen i Nobelparken är att få en funktionell belysning ur säkerhetssynpunkt och samtidigt en inbjudande och väl avvägd entré till nationalstadsparken. Ljuset ska dra så lite uppmärksamhet som möjligt till staket och fordonshinder.

Karaktären för passagen/gångvägen mellan huvudbyggnad och förrådsbyggnader bör behandlas som idag med lika stolpbelysning som övrig parkbelysning i närheten. För att understryka gårdsplanens utsträckning och sambandet mellan huvudbyggnad och före detta förrådsbyggnader kan man även lägga till en eller ett par stolpar av samma typ inne på gårdsplanen. Belysning som inte tillhör gångvägen eller gårdsplanen förhåller sig istället till parksidan och den karaktär som finns där. Så lite som möjligt bör denna ljussättning lyfta fram staketet och dess dragning men ändå kunna uppfylla de funktionella krav som fordras säkerhetsmässigt. Träden, terrängen och höjden kan även förstärkas genom belysning. För att parken som helhet ska lyftas fram och all uppmärksamhet inte ska riktas uppåt mot huset kan även något eller några träd belysas utefter strandpromenaden.

Angöring och parkering

Tillfart till fastigheten kommer att ske från Strandvägen. Parkeringsplatser kan anordnas invid huvudbyggnaden.

Tillgänglighet

Bebyggelsen ligger på en höjd och är inte tillgänglig enligt de kriterier som staden har ställt upp för god tillgänglighet, för gående en lutning på högst 1:20. Gående når bebyggelsen från Strandvägen antingen via befintlig gångväg med trappor eller via körvägen upp till bebyggelsens gårdsplan med en lutning på 1:15 på brantaste stället. Från gårdsplanen ned mot Djurgårdsbrunnsviken är gångvägen ännu brantare. Korta ramper får byggas intill byggnadernas entréer. Fastighetsägaren ansvarar för tillgängligheten inom byggnaderna.

Avfallshantering

Soprum med utrymmen för källsortering placeras i den f.d. förrådsbyggnad som ligger i anslutning till uppfarten. Soprummet kan nås med en 10 meters sopbil som med backrörelse kan vända utanför f.d. förrådsbyggnaden.

Teknisk försörjning

Huvudbyggnaden är ansluten till fjärrvärme. Teknikutrymmen ska rymmas inom befintlig byggnads volym.

Tekniska anläggningar

Bakom den f.d. förrådsbyggnad som ligger i anslutning till uppfarten från Strand-vägen, intill fasaden, har dåvarande Stockholm Energi 1987 placerat en nätstation som försörjer bostadsbebyggelse på andra sidan Strandvägen. Mark-upplåtelsen regleras i avtal mellan Statens fastighetsverk och Fortum. Ett ledningsområde går från elnätstationen och ut mot Strandvägen. På naturmarken vid entrén till strandpromenaden i väster har Stockholm Gas en regleringsstation för stadsgas.

KONSEKVENSER FÖR MILJÖN**Behovsbedömning**

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL 5 kap 18§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras. Planförslaget strider inte mot gällande översiktplan. Planförslaget bedöms heller inte strida mot några andra kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar. Planförslaget berör inte område av nationell, gemenskaps eller internationell skyddsstatus. Den planerade verksamheten bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa.

Detaljplanen medger ingen utökad byggrätt och kommer inte att påverka miljön i området negativt. Jämfört med gällande plan ges här större möjligheter till grönska och planteringar mellan byggnaderna. Miljökonsekvenserna av planens genomförande begränsas till de olägenheter som uppstår under själva byggtiden.

Kulturmiljö

Planområdet ingår i den mer bebyggda och anlagda delen inom Kungliga nationalstadsparken. De murar, pollare och staket som föreslås har bearbetats med syfte att de inte ska störa den känsliga kulturhistoriska miljön.

Natur

Vid anläggandet av murar, pollare och staket ska träd ej ta skada. Övrig mark ska återställas i enlighet med sin ursprungliga karaktär. För att säkerställa detta har föreskrifter (Utformningsprogram Murar, pollare och staket) tagits fram.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Planens genomförandetid är 5 år efter det att planen vunnit laga kraft.

MEDVERKANDE

Denna planbeskrivning har utarbetats av stadsbyggnadskontoret i samarbete med Statens fastighetsverk och Nivå Landskapsarkitekter AB. Detaljplanen har upprättats med normalt förfarande med hjälp av plankonsult, Marianne Dufva arkitektkontor AB.